

Izgon iz Kuča

Tekst: **Igor Kršinar** Foto: **Primož Lavre, BOBO, KPV, Alen Ježovnik** in arhiv Reporterja
igor.krsinar@reporter.si

Page: 20

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3104 cm2

2 / 6

Milan Kučan in Gregor Golobič odstavljata Zorana Jankoviča iz strankarskega vodstva, še naprej pa je lahko ljubljanski župan, čeprav je sporen prav zaradi ravnanja v županski funkciji.

novega rajja

Imenovanje Gašparja Gašparja Mišiča na čelo Luke Koper je razburkalo vladajočo koalicijo in zlasti največjo stranko Pozitivno Slovenijo. Njen kongres se vse bolj odmika proti novembru. Če se Zoran Janković ne bo umaknil Alenki Bratušek, ga čaka podoben medijski stampedo kot njegovega favorita v koprski Luki. Vse vajeti v stranki prevzema Gregor Golobič, ki po navodilih Milana Kučana »čisti« politiko in gospodarstvo. Ker ničesar ne nameravata prepustiti naključju, se pripravlja tudi nova stranka vstajnikov, ki tokrat protestirajo proti imenovanju Gašparja Mišiča.

Page: 20

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3104 cm2

3 / 6

Boris Popovič se je prodal Zoranu Jankoviču za Luko Koper. V čast »stricu« Janezu Stanovniku je lani priredil praznovanje obletnice priključitve Primorske k takratni Jugoslaviji.

Dogajanje v zvezi z Luko Koper razkriva politična razmerja v koaliciji in največji vladni stranki. Potem ko je nadzorni svet te družbe za novega predsednika uprave izvolil Gašparja Gašparja Mišiča, je Slovenska odškodninska družba kot upraviteljica državnega premoženja sklicala izredno skupščino Luke Koper, na kateri bo zamenjala predstavnike kapitala (države) v nadzornem svetu in spremenila statut družbe. Novi nadzorni svet bo najbrž kmalu potem razrešil izbranca Zorana Jankoviča in Borisa Popoviča. Vse skupaj se lahko zgodi zelo hitro, tako da Mišič ne bo prav dolgo načeloval Luki Koper. Morda zgolj nekaj dni, toliko, da bo 7. septembra uradno prevzel položaj in se s tem odpovedal vrnitvi v poslanske klopi. Neuradno je že znano, da naj bi novo upravo prevzel Ernest Gortan, sedanjí prvi človek Intereurope, ki uživa podporo zlasti koalicijske SD in vplivnih ljudi, kot sta Borut Jamnik in Bruno Korelič, slednji pa je ustanovni član Kučanovega Foruma 21. Brez podpore vplivnih »stricov« ne bi mogel leta 2009 prevzeti Intereurope.

Agent z Obale

Stranka Pozitivna Slovenija se je svojemu nekdanjemu poslancu in donedavnemu državnemu sekretarju javno odrekla, za njegovo izvolitev so bili odločilni glasovi treh predstavnikov delavcev v nadzornem svetu, predstavnice mestne občine Koper in predsednika Dina Klobasa, ki je bil v nadzorni svet izvoljen na pobudo Pozitivne Slovenije, čeprav se zdaj njeni veljaki sprenevedajo, da ne vedo, od kod se je sploh vzel. Klobas je bil donedavnega direktor koprskega Tomosa, ki je v lasti korporacije Hydria, katero lastniško obvladuje Edvard Svetlik. Poleg tega so vse od imenovanja Gašparja Mišiča za državnega sekretarja v kabinetu predsednice vlade Alenke Bratušek že »ptički na vejah čivkali«, da je ta le njegova odskočna po-

staja za krmilo Luke Koper. To smo napovedovali skoraj vsi novinarji, ki spremljamo slovensko politiko, tako da so izrazi presenečenja v vrstah Pozitivne Slovenije zgolj slabo zrežirana igra. Piranski podjetnik je bil tudi vseskozi izbiča Zorana Jankoviča, ustanovitelja Pozitivne Slovenije, ki se je dogovoril tudi s koprskim županskim kolegom Borisom Popovičem. Mišič je bil tisti poslanec, ki je Jankoviču obljubljal 46 glasov za njegovo izvolitev za mandatarja in mu v kavarni Slon uredil sestanek z Ivanom Vgrinom, odpadniškim poslancem Državljanske liste Gregorja Viranta, čeprav dogovora ni bilo (verjetno tudi zaradi medijskega razkritja tega srečanja, ki ga je ovekovečil prav fotoreporter Reporterja). V državnem zboru je zaslovel z izjavo o pingvinih na Antarktiki, s katerimi bi Jankovič ustvaril boljše razmere za življenje. Kot »vlečni konj« v kabinetu predsednice vlade in ministra za gospodarstvo je skrbel za koordinacijo z »gazdo«, v imenu katerega je vlado prevzela Alenka Bratušek. Ko je Jankovič izrazil nezadovoljstvo nad vlado in napovedal vnovično kandidacijo za predsednika stranke, ga je Mišič tako rekoč edini javno podprl. Zato je bilo verjetno vpraša-

nje časa, kdaj bo moral zapustiti kabinet predsednice vlade, ki naj bi se od Jankoviča vse bolj odmikala. Po drugi strani je bil v slabih odnosih z Gregorjem Golobičem, za katerega je v lanskem intervjuju za Reporter dejal, da z njim ne more biti na isti valovni dolžini, saj je uničil vsako stranko, ki jo je prevzel. No, zdaj ko Golobič kadrovske prevzema Pozitivno Slovenijo, je Mišič v nemilosti. Že v poslanski skupini se ni dobro razumel z vodjem Janijem Möderndorferjem, ki ga je Jankovič v mestni občini Ljubljana postavil za podžupana, toda njegovo srce je vedno bilo za Gregorja Golobiča. Vedno je bil njegov in zgolj občasno tudi Jankovičev vojščak. Podobno velja tudi za druge ljubljanske poslance, ki

Ernest Gortan, predsednik uprave Intereurope, naj bi bil kmalu izbran za novega predsednika uprave Luke Koper.

Jani Möderndorfer že zdaj predstavlja Alenko Bratušek za predsednico stranke. Sklic kongresa pa se zaradi politične negotovosti odmika.

Page: 20

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3104 cm2

4 / 6

Gašpar Gašpar Mišič je pred prvim glasovanjem o mandatarju leta 2012, Zoranu Jankoviču, uredil sestanek z Ivanom Vogrinom, odpadnikom Virantove liste.

Gregor Virant in Igor Lukšič grozita z odhodom iz koalicije, če bo na kongresu Pozitivne Slovenije zmagal Zoran Jankovič.

so se po propadu LDS in Zares priselali na Jankoviča, zlasti za Romana Jakiča, ki je zdaj obrambni minister – tudi po volji »starega« (Jankoviča). Kadar so v družbi z Jankovičem, se mu dobriko, ko odidejo stran, pa izpolnjujejo navodilo Milana Kučana, po katerem se mora (skorumpirani) Jankovič umakniti z vseh državnih funkcij. Seveda lahko ostane v Ljubljani in tam »hara« še naprej, čeprav je (uradni) razlog, za kar bi moral oditi, poročilo KPK, ki zadeva prav denarne tokove z MOL v njegova družinska podjetja.

Lakmusov papir

V posebno težkem položaju je predsednik nadzornega sveta Soda Samo Lozej, ki je na Jankoviča vezan službeno

(po njegovih zaslugi je bil direktor Ljubljanskih tržnic in parkirišč, zdaj pa Teta, ki se mu obeta še združitev z Energetiko), na državni ravni pa mora ubogati Gregorja Golobiča, ki mu pravzaprav dolguje hvaležnost za vso poklicno kariero. Začel je v LDS, kjer je bil vedno glavni kadrovik Golobič, z njegovim blagoslovom je postal vodja kabineta ljubljanske župane Vike Potočnik, nato je prav tako našel službo pri Zdenku Pavčku v Viator & Vektorju, še enemu Golobičevemu varovancu (Pavček je bil tudi član LDS), nazadnje pri Zoranu Jankoviču. Verjetno ni naključje, da je bil Lozej tudi med ustanovnimi člani Golobičeve stranke Zares, podobno kot Jakič, Mörderndorferju se ni bilo treba včlaniti.

Lakmusov papir Lozejeve zvestobe je njegova reakcija v primeru Luke Koper. Lozej bi lahko kot Jankovičev človek odstavil upravo Soda na čelu s Tomažem Kuntaričem, ker je začela odstavljati nadzorni svet Luke Koper, ker je imenoval Jankovičevega človeka na čelo družbe, vendar se to ni zgodilo. Kot smo lahko opazili, si je Kuntarič vzel dan za to, da je ugotovil, kakšna so razmerja sil, šele potem, ko se je zatrdno prepričal, da ima tudi v Sodu glavno besedo Golobič in ne Jankovič, je začel kaznovati akcijo. Tudi če bi Lozej hotel odstaviti Kuntariča, bi za to potreboval glasove večine nadzornega sveta, kjer pa sedijo tudi predstavniki SD (Otmar Zorn in Roman Dobnikar), Desusa (Stane Seničar) in DL (Aleksander Mer-

SOD kot novi holding

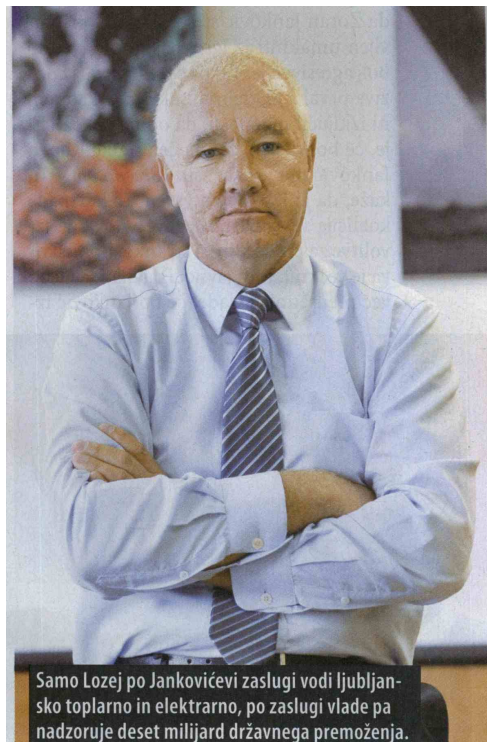
Uprava Slovenske odškodninske družbe (Soda) je prejšnji teden na upravo Luke Koper naslovila zahtevo za sklic izredne skupščine, na kateri naj bi zamenjali nadzorni svet Luke. Sedanjemu nadzornemu svetu predseduje Dino Klobas, ki je bil vanj predlagan po PS, kot predstavniki kapitala pa so njegovi člani še Nikolaj Abrahamsberg (Desusa), Vinko Može (SD), Andrej Godec (SD) in Jordan Kocjančič (DL). Sabina Mozetič v nadzornem svetu zastopa mestno občino Koper, zaposlene v nadzornem svetu pa Nebojša Topič, Stojan Čepar in Mladen Jovičič. Šest predstavnikov kapitala (torej države in lokalne skupnosti) naj bi zamenjali kar zaposleni v Sodu: predsednik uprave Tomaž Kuntarič, člana uprave Matej Runjak in Matej Pirc, svetovalec uprave Dragomir Kolman, vodja oddelka za upravljanje kapitalskih naložb Mateja Lovšin Herič in Mitja Svovljak.

SOD je v skladu z idejo porajajočega se Slovenskega državnega holdinga prevzel Kad. Tako je zamenjal nadzorni svet Kada (njegovega predsednika Janija Kavtičnika in Jožeta Jurkoviča), za nove nadzornike, predstavnike države, pa je imenoval kar tri nadzornike Soda: Sama Lozeja (PS), Aleksandra Mervarja (DL) in Staneta Seničarja (Desusa). V nad-

Prvi človek Soda Tomaž Kuntarič bo kar sam pometel z Gašparjem Gašparjem Mišičem.

zornem svetu Soda so poleg omenjenih treh še Otmar Zorn (SD), Roman Dobnikar (SD) in Nives Cesar (PS), slednja je mestna svetnica Liste Zorana Jankoviča v Ljubljani. Po napovedih naj bi novi nadzorniki Kada zamenjali tudi upravo, in sicer kar s člani uprave Soda. Ker sedanji predsednik uprave Kada Bachtiar Djalil velja za človeka Boruta Jamnika, se tudi prvemu človeku Modre zavarovalnice, ki je v lasti Kada, bliža kadrovski cunami. Razen če se bo pogodil z Gregorjem Golobičem.

Samo Lozej po Jankovičevi zaslugi vodi ljubljansko toplarno in elektrarno, po zaslugi vlade pa nadzoruje deset milijard državnega premoženja.

Page: 20

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3104 cm2

5 / 6

Prvak Zares Pavel Gantar napoveduje politično rehabilitacijo Gregorja Golobiča. Ta medtem že kadruje po Pozitivni Sloveniji.

Janez Potočnik pri Alenki Bratušek lobira za vnovično imenovanje za evropskega komisarja prihodnje leto.

var, ki je bil ustanovni član Zares, torej je Golobičev človek pri Virantu). Očitno pa je prišlo do sporazuma med nadzorniki Soda, da je uprava dobila dovoljenje za obračun z nadzorniki Luke Koper, v zameno za to pa so nadzorniki Soda prevzeli še Kad. Najbrž ni naključje, da je bil za enega od nadzornikov Kada imenovan prav Lozej. Jankoviču pa se bo najbrž oddolžil kako drugače, ne nazadnje SOD upravlja osem milijard evrov državnega premoženja, KAD pa še dve milijardi.

Zavlačevanje sklica kongresa

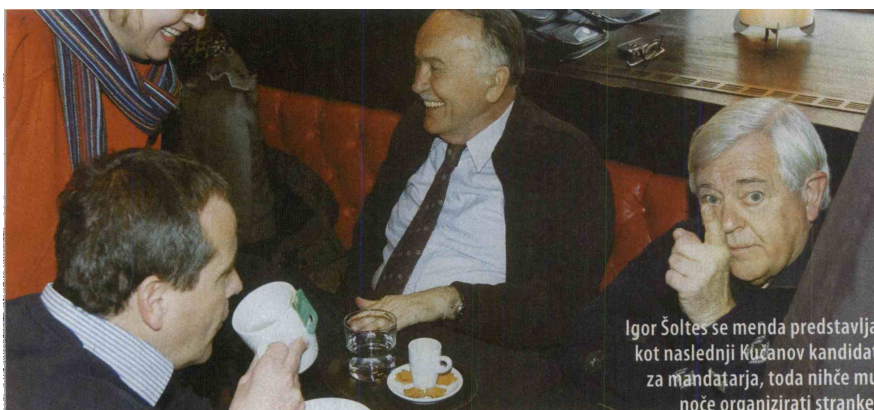
Za usodo koalicije je ključen razplet kongresa največje vladne stranke, na katerem bodo odločili o novem predsedniku ali predsednici. Möderndorfer je v zadnjih dneh večkrat javno razglasil predsednico vlade Alenko Bratušek za predsednico stranke, čeprav še ni bila izvoljena na kongresu. Po sklepu sveta stranke ima vsa pooblastila predsednice stranke. Toda Zoran Jankovič se še vedno ni pripravil umakniti iz igre; nasprotno, vedno bolj agresiven je. Tako se je norčeval iz odziva prvaka SD Igorja Lukšiča, v katerem ni izključil možnosti, da odide iz koalicije, če bo Mišič ostal na čelu Luke Koper. Jankovič mu je zabrusil: »Srečno pot!« To kaže, da je Jankoviču vseeno, če razpade koalicija v primeru njegove vnovične izvolitve za predsednika stranke. Bratuškova je večkrat, tudi javno, izjavila, da ne bo več predsednica vlade, če bo Jankovič iz-

voljen, koalicijske partnerice, zlasti Desus in Državljanska lista, so zagrožile z izstopom iz koalicije. Prejšnji četrtek je prvak DL Gregor Virant na nacionalni TV izjavil, da mora PS na kongresu obračunati z Jankovičem: »Če pa bo zmagala Jankovičeva linija, bo koalicije konec. Vlada bo padla, v Slovenijo pa bo prišla trojka.« Čeprav je svoje besede že večkrat snedel, jih je vendarle izreklo preveč ljudi, da bi jih bilo kar tako preprosto pogoltniti. Sploh ker lahko pričakujemo podobno medijsko kanonado kot ob izvolitvi Mišiča na čelo Luke Koper. Če »stric vseh stricov« da na pomurski televiziji ukaz, da se mora Jankovič umakniti, ga bo Golobič dosledno izpolnil – po svojih medijskih navezah. Če tudi medijska kampanja ne bo odvrnila Jankoviča od kandidature za predsednika stranke, ga bodo Kučan in drugi strici najbrž prišli ustavljati na kongres, kot se je že zgodilo januarja letos. Datum kongresa še vedno ni določen. Julija, ko je Jankovič zahteval njegov sklic, so govorili o septembru. Pozneje se je stvar začela oddaljevati v oktober, zdaj kaže, da bo kvečjemu novembra. Po sklepu sveta stranke mora biti kongres jeseni. Izvršilni odbor še vedno ni razpravljal o njegovem sklicu, čeprav bi moral do konca avgusta. »IO bo razpisal evidentiranje kandidatov za funkcijo predsednice/predsednika stranke, članice in člani bodo lahko v roku, ki ga bo določil IO, evidentirali kandidate, ti pa bodo v na-

Zoran Jankovič je edini župan na svetu, ki vodi vladno delegacijo. Na obisku v Azerbajdžanu je sedel nasproti predsednika Ilhana Alijeva in se dogovarjal o gospodarskem sodelovanju.

slednji fazi postopka pozvani k oddaji soglasja h kandidaturi. Tisti, ki bodo oddali soglasje, bodo postali kandidati, o katerih bo odločal kongres, na katerega so vabljeni vsi člani PS,« so nam odgovorili iz stranke. Izvršilni odbor bo določil tudi rokovnik kandidacijskega postopka. Vzrok za zavlačevanje je verjetno treba iskati v zakulisnem spopadu med Golobičem in Jankovičem. Ko bo prvi premagal slednjega, bo kmalu sklican kongres, a ta bo navsezadnje moral biti sklican, tudi če se zgodi narobe. Čeprav Bratuškova med člani še zdaleč ne uživa tolikšne karizme kot Jankovič, ima tudi precej nasprotnikov, bo Golobičeva skupina storila vse za njeno izvolitev. Druge rešitve vsaj za zdaj ne vidijo. Nekateri omenjajo možnost, da bi tik pred volitvami stranko prevzel Igor Šoltes, nekdanji predsednik računskega sodišča, ki se različnim skupinam za zdaj zaman ponuja kot bodoči premier z blagoslo-

Igor Šoltes se menda predstavlja kot naslednji Kučanov kandidat za mandatarja, toda nihče mu noče organizirati stranke.

Page: 20

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3104 cm2

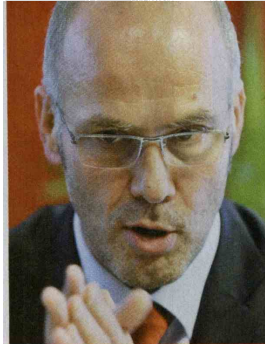
6 / 6

Golobičevo kadrovanje v gospodarstvu

Imenovanje Gašparja Gašparja Mišiča na čelo Luke Koper ni osamljeni primer tega, kako je politik prevzel neko gospodarsko družbo. Mediji so prejšnji teden že omenili nekaj primerov: Herman Rigelnik iz vodstva državnega zbora na čelo Autocommerce (danes ACH) leta 1994 (ta je bil že pred vstopom v politiko predsednik uprave Gorenja), Marjan Podobnik s položaja podpredsednika vlade na čelo Telekomu leta 2000, Igor Bavčar z mesta ministra za evropske zadeve v vodstvo Istrabenzna leta 2002. Pozabili pa so na najbolj znanega Golobičevega »gašparja«, Jožeta Leniča, ki je v devetdesetih letih in državnem zboru kot poslanec LDS izvrševal ukaze Gregorja Golobiča, leta 2000 pa je bil imenovan za predsednika uprave Kada, kjer je bil s presledkom do leta 2003, ko je prevzel Zavarovalnico Triglav. Leta 2005 so ga razrešili, zato se je preselil v svetovalno podjetje Aksum, po nastopu Pahor-Golobičeve vlade pa je leta 2011 prevzel Abanko Vipo, ki je zdaj tik pred stečajem. Nič bolje ne kaže Factor banki v 40-odstotni lasti družbe ACH, ki je Rigelniku po odhodu v pokoj izplačala okoli 390 tisoč evrov odpravnine. Zanimivo bo videti, ali bo slovenska država (slaba banka) poleg državnih NLB, NKBM in Abanke sanirala tudi zasebni Factor banko in Probanko, ki jo obvladujejo »strici iz ozadja«.

Vladajoča koalicija ima v zadnjih mesecih tudi sama opraviti z očitki o političnem kadrovanju v državnih podjetjih. Pred dobrim mesecem je bil za tretjega člana uprave Aerodroma Ljubljana imenovan Iztok Podbregar, nekdanji direktor Sove, še prej šef generalštaba Slovenske vojske, svetovalec predsednika Janeza Drnovška, nazadnje pa predsednik LDS – v gospodarstvu ima torej še manj izkušenj kot Gašpar Gašpar Mišič, ki je bil do vstopa v politiko nepremičninski podjetnik. Sledove Golobičevega kadrovanja lahko odkrijemo tudi v Elektru Ljubljana, kjer je predsednik

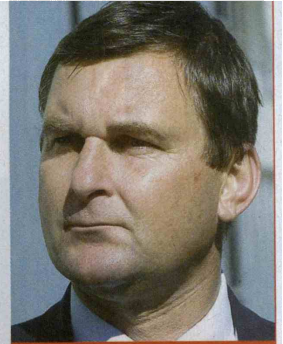
vom stricev iz ozadja. Skupine, ki snujejo novo stranko, imajo menda svoje interese, on pa se tudi ni posebej trudil delati stranke. Raje si je privoščil dva meseca dopusta. Tudi Golobič naj bi imel svoje velike politične načrte. Potem ko je dobil promocijski intervju v Večeru, je Golobičevo politično rehabilitacijo napovedal še prvak Zares Pavel Gantar v intervjuju za Dnevnik. Možno je, da se bo stranka

Jože Lenič se je leta 2000 neposredno iz poslanskih klopi odpravil v vodstvo Kada, leta 2003 se je preselil na vrh Zavarovalnice Triglav, leta 2011 pa je prevzel Abanko.

Iztok Podbregar je bil nekaj mesecev predsednik LDS, zdaj je član uprave Aerodroma Ljubljana: če bi LDS vodil bolj dolgo, bi morda lahko postal prvi človek letališča.

Andrej Šušteršič je ustanovljajl kranjski odbor Zares in vodil tajništvo zveze borcev, zdaj pa si je izbral nadzor nad Ljubljansko elektriko.

nadzornega sveta postal Andrej Šušteršič, donedavni generalni sekretar zveze borcev (ne za elektriko, ampak za vrednote NOB), pred leti pa je vodil iniciativni odbor stranke Zares v Kranju. Tudi podjetje vodi Golobičev izbravec Andrej Ribič. Namestnik predsednika uprave Elesia je Aleksander Mervar, ustanovni član Golobičeve stranke Zares, ki zdaj navdihuje Gregorja Viranta. Za Mervarjevega nadzornika v Elesiu pa je bil imenovan Igor Maher, nekdanji minister iz kvote Državlanske liste, ki je po petih dneh ministrovanja odstopil zaradi črne gradnje. Tudi predsednik uprave Gen I. Robert Golob velja za kader Gregorja Golobiča, zdaj pa je podpredsednik Pozitivne Slovenije. Takšnih primerov je še veliko več, omenili smo najbolj vidne. Verjetno tudi ni bilo naključje, da je bil v Luki Koper v času Bruna Koreliča »hišni« odvetnik Miha Kozinc, tesni sodelavec Gregorja Golobiča, nekaj časa tudi

pravosodni minister v vladi LDS. Pozneje se je tja priselal Miro Senica, medtem ko je bila njegova življenjska sopotnica Katarina Kresal notranja ministrica in predsednica LDS.

Težko je najti direktorja kakšne gospodarske družbe v državni lasti, ki ne bi bil imenovan brez političnega botra; največkrat sta bila to Milan Kučan in Gregor Golobič, v zadnjih mesecih pa pogosto s prstom kažejo na SD. Podobno je bilo tudi v času Pahorjeve vlade, v času Janševih vlad so kazali na SDS in drugi dve koalicijski stranki. Levica ima največ težav z lastno ideologijo umika politike iz gospodarstva, pri čemer ta podjetja ostajajo v lasti države. Dokler je država lastnik, je njena dolžnost, da skrbi za dobro poslovanje državnih podjetij. Umik države iz podjetij je možen le s privatizacijo, torej prodajo strateškemu partnerju.

Zares tudi formalno pridružila (združila) s Pozitivno Slovenijo, čeprav si je Golobiča težko predstavljati na njenem vrhu. A četudi bo stranko formalno vodil nekdo drug, je že zdaj njen »prokurist« iz ozadja. Na Janeza Potočnika ne morejo računati, saj zelo intenzivno lobira za vnovično imenovanje za evropskega komisarja po evropskih volitvah leta 2014.

Vstajniška stranka za rezervni scenarij

Čeprav je videti, da je vladna koalicija trdno v sedlu, še vedno ni povsem izključena možnost predčasnih volitev sočasno z evropskimi maja 2014. Ne le v primeru Jankovičeve vrnitve na čelo PS, ampak tudi zaradi novega zategovanja pasu, ki ga od Slovenije pričakuje Evropska komisija. Do oktobra mora vlada pripraviti predlog ukrepov, ki jih bodo ocenili v Bruslju. V koaliciji so že zdaj trenja zlasti med finančnim ministrom Urošem Čuferjem in prvakom Desusa Karlom Erjavcem zaradi predlaganih varčevalnih ukrepov na področju pokojnin. V javnem sektorju so že »reza-

li«, pokojnine pa so ostale nedotaknjene predvsem zaradi upokojske stranke. Seveda bi morebitna Jankovičeva vrnitev na čelo stranke vse stvari postavila na glavo in ob medijskem stampeu (ko se sproži, ga je težko ustaviti) bi se težko izognili razpadu koalicije.

Če bodo predčasne volitve, Golobič in Kučan ničesar ne bosta prepustila naključju. Vstajniki pod vodstvom Uroša Lubeja že nekaj časa snujejo novo stranko, v kateri naj ne bi bilo starih obrazov (zagotovo ne bo skrajnežev iz kroga Liberalne akademije, ki so v slogu znanih paravojaških skupin ustavljali avtomobile na poti v Rovte). Z nekaterimi stariimi obrazi (iz stranke Zares) je Lubej nastopal na prireditvi Rock Otočec 6. julija v Ljubljani, enega izmed njih, Francija Keka, je pred leti (januarja 2011) zelo promoviral v novomeškem časopisu Park, ko je objavil njegovo povzdigovanje Gregorja Golobiča po aferi Ultra. Naslov prispevka je bil zgovoren: *Slovenija potrebuje oranžni cunami*. Del tega novega oranžnega cunamija bo očitno tudi Lubejeva vstajniška stranka. ■

Vstajniški vodja Uroš Lubej s stariimi obrazi stranke Zares na prireditvi Rock Otočec julija letos. Dogodek je organizira evropski poslanec Zares Ivo Vajgl.